

Олександр Левченко

## Форми ведення інформаційної боротьби: практичний підхід до понятійного апарату

*У статті на основі аналізу сучасних наукових підходів та практичного досвіду уточнені існуючі й наведені нові визначення форм інформаційної боротьби в рамках запровадження єдиної термінології у Збройних Силах України та в державі загалом. Запропонована цілісна система форм інформаційної боротьби.*

Наприкінці минулого – на початку нового століття у зв'язку зі стрімким розвитком у провідних країнах світу інформаційних технологій та їх масовим застосуванням у різних галузях діяльності людства, зокрема й у військовій сфері, виникло таке принципово нове поняття, як «інформаційна боротьба», а слідом за ним – ціла низка похідних понять: «інформаційна війна», «інформаційна кампанія», «інформаційна операція» тощо. Нові терміни стали популярними, ними широко користуються в повсякденній діяльності науковці, політики, громадські діячі та журналісти. Застосовують нові поняття і спеціалісти інформаційної сфери національної безпеки нашої держави, але через відсутність загальноприйнятого понятійного апарату вони вживають ці терміни на власний розсуд, що часто-густо викликає непорозуміння з боку інших фахівців.

Отже, нині гостро стоїть **проблема відсутності єдиного понятійного апарату в інформаційній сфері національної безпеки нашої держави**. Це особливо відчувається в роботі аналітичних підрозділів Збройних Сил України (ЗСУ), які відстежують інформаційні загрози Україні й повинні класифікувати виявлені заходи іноземного інформаційного впливу для подальшого надання відповідних донесень найвищому державному та військовому керівництву. Сутність такої класифікації полягає в наданні певній сукупності виявлених інформаційних заходів конкретної форми. При цьому спеціалісти, аналізуючи виявлені заходи іноземного інформаційного впливу, визначають сукупність тих, котрі поєднуються за метою й часом проведення та об'єктом впливу, на який вони спрямовуються, і, виходячи з масштабу цих заходів, роблять висновок: чи є це інформаційною акцією, інформаційною операцією чи інформаційною кампанією тощо.

З іншого боку, військово-політичне керівництво країни, органи державної влади та військового управління, які повинні на основі отриманих донесень організовувати відповідні заходи протидії, мають труднощі у прийнятті адекватних реальній обстановці рішень через відсутність єдиного розуміння того, в яких формах протилежною стороною проводяться інформаційні заходи, що означає і який зміст має певний термін (наприклад, «інформаційна операція» чи «інформаційна кампанія»).

**Аналіз відомих вітчизняних та зарубіжних джерел** [1–8] показує, що існує багато поглядів на формулювання понять у сфері інформаційного протиборства держав. У відкритих та спеціалізованих виданнях [9–15] наводяться варіанти класифікації інформаційної боротьби за формами її ведення. Усе це свідчить про значну зацікавленість спеціалістів з інформаційної безпеки в розробці понятійного апарату. Найбільших успіхів у цій справі досягли, на думку автора, фахівці Національного університету оборони України ім. І. Черняхівського (НУОУ), зокрема А. О. Рось, Т. М. Дзюба, О. П. Дузь-Крячченко та інші, які під керівництвом В. М. Телелима узагальнили понятійний апарат у «Словнику основних термінів у галузі